

ПРИКАЗ

10.07.2026

БОЕРЫК

№ 450-П

Татарстан Республикасы, Алексеевск районы, Биләр авылы адресы буенча урнашкан ачыкланган «Торак йорт», XIX гасыр ахыры, мәдәни мирас объектын Россия Федерациясе халыклары мәдәни мирас объектларының (тарихи һәм мәдәни һәйкәлләренен) бердәм дәүләт реестрына Татарстан Республикасы, Алексеевск, Биләр авылы, Ленин урамы, 8 адресы буенча урнашкан «Торак йорт», XIX гасыр ахыры, региональ әһәмияттәге мәдәни мирас объекты буларак кертү, аның территориясе чикләрен һәм саклау предметын раслау турында

«Россия Федерациясе халыклары мәдәни мирас объектлары (тарихи һәм мәдәни һәйкәлләре) турында» 2002 елның 25 июнендәге 73-ФЗ номерлы федераль закон, «Татарстан Республикасында мәдәни мирас объектлары турында» 2005 елның 1 апрелендәге 60-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, 2026 елның 25 апрелендәге уңай дәүләт тарихи-мәдәни экспертизасы бәяләмәсе нигезендә боерык бирәм:

1. Татарстан Республикасы, Алексеевск районы, Биләр авылы адресы буенча урнашкан ачыкланган «Торак йорт», XIX гасыр ахыры, мәдәни мирас объектын Россия Федерациясе халыклары мәдәни мирас объектларының (тарихи һәм мәдәни һәйкәлләренен) бердәм дәүләт реестрына Татарстан Республикасы, Алексеевск, Биләр авылы, Ленин урамы, 8 адресы буенча урнашкан «Торак йорт», XIX гасыр ахыры, региональ әһәмияттәге мәдәни мирас объекты (объект төре – һәйкәл) буларак кертергә.

2. Әлеге боерыкның 1 нче кушымтасы нигезендә Татарстан Республикасы, Алексеевск, Биләр авылы, Ленин урамы, 8 адресы буенча урнашкан «Торак йорт», XIX гасыр ахыры, региональ әһәмияттәге мәдәни мирас объекты территориясе чикләрен расларга.

3. Әлеге боезыкның 2 нче кушымтасы нигезендә Татарстан Республикасы, Алексеевск, Биләр авылы, Ленин урамы, 8 адресы буенча урнашкан «Торак йорт», XIX гасыр ахыры, региональ әһәмияттәге мәдәни мирас объектын саклау предметын расларга.

4. Мәдәни мирас объектларын исәпкә алу һәм шәһәр төзелеше эшчәнлегенә бүлегенә күрсәтелгән мәдәни мирас объекты территориясе чикләре турында белешмәләренә Россия Федерациясе халыклары мәдәни мирас объектларының (тарихи һәм мәдәни һәйкәлләренен) бердәм дәүләт күчемсез мөлкәт реестрына кертүне тәмин итәргә.

Рәис

И.Н.Гущин

Татарстан Республикасы
Мәдәни мирас объектларын саклау
комитетының 2026 елның 10
июлендәге 450-П номерлы
боерыгына 1 нче кушымта

Татарстан Республикасы, Алексеевск, Биләр авылы, Ленин урамы,
8 адресы буенча урнашкан «Торак йорт», XIX гасыр ахыры,
региональ әһәмияттәге мәдәни мирас объекты
территориясе чикләре

Татарстан Республикасы, Алексеевск, Биләр авылы, Ленин урамы, 8 адресы буенча
урнашкан «Торак йорт», XIX гасыр ахыры, региональ әһәмияттәге мәдәни мирас
объекты территориясе чикләре карта-схемасы

Масштабы 1: 1 000

Шартлы билгеләр:

	- мәдәни мирас объекты территориясе чикләре
	- мәдәни мирас объекты
	- мәдәни мирас объекты территориясе чикләренәң характерлы ноктасы
16:05:020107:63	- жир кишәрлегенәң кадастр номеры
	- КМБДР белешмәләре буенча жир кишәрлеге чикләре

Татарстан Республикасы, Алексеевск, Биләр авылы, Ленин урамы,
8 адресы буенча урнашкан «Торак йорт», XIX гасыр ахыры, региональ
әһәмияттәге мәдәни мирас объекты территориясе чикләренәң
текстлы тасвирламасы

Татарстан Республикасы, Алексеевск, Биләр авылы, Ленин урамы, 8 адресы
буенча урнашкан «Торак йорт», XIX гасыр ахыры, региональ әһәмияттәге мәдәни
мирас объекты территориясе чикләре түбәндәгечә уза:

Чикне узу		Чикне узуның тасвирламасы
ноктдан	ноктага кадәр	
1	2	1 ноктасыннан төньяк-көнбатыш юнәлештә 13,49 ераклыкта бинаның тышкы чикләре буйлап 2 ноктасына кадәр;
2	3	2 ноктасыннан төньяк-көнчыгыш юнәлештә 22,35 ераклыкта бинаның тышкы чикләре буйлап 3 ноктасына кадәр;
3	4	3 ноктасыннан көньяк-көнчыгыш юнәлештә 13,49 ераклыкта бинаның тышкы чикләре буйлап 4 ноктасына кадәр;
4	1	4 ноктасыннан көньяк-көнбатыш юнәлештә 22,35 м ераклыкта бинаның тышкы чикләре буйлап 1 ноктасына кадәр.

Татарстан Республикасы, Алексеевск, Биләр авылы, Ленин урамы, 8
 адресы буенча урнашкан «Торак йорт», XIX гасыр ахыры, региональ
 әһәмияттәге мәдәни мирас объекты территориясе чикләренәң
характерлы нокталары таблицасы

Нокта №	МСК-16 системасындагы нокта координаталары	
	X	Y
1	386992.26	1386532.87
2	387000.41	1386543.62
3	386982.60	1386557.13
4	386974.45	1386546.38
1	386992.26	1386532.87

Татарстан Республикасы
Мәдәни мирас объектларын саклау
комитетының 2026 елның
10 июлендәге 450-П номерлы
боерыгына 2 нче кушымта

Татарстан Республикасы, Алексеевск, Биләр авылы, Ленин урамы, 8
адресы буенча урнашкан «Торак йорт», XIX гасыр ахыры, региональ
әһәмияттәге мәдәни мирас объектын
саклау предметы*

1. Объектның урнашу урыны Биләр авылының үзәк өлешендә, Ленин урамының кызыл линиясе буенча.
2. Күләм-киңлек композициясе:
 - тарихи күләмнең планда турыпочмаклы конфигурациясе;
 - һәйкәлнең өске ноктасы буенча биеклеке билгеләре;
 - бинаның ике катлы күләме.
3. Көнъяк-көнбатыш фасады:
 - диварларны кирпеч өеме;
 - филекасыман нигездәге рустовкалы калаклар;
 - катлар арасындагы профильле кәрниз;
 - беренче һәм икенче кат тәрәзәләренең тәрәзә төбәндәге тоташтыру билбаулары;
 - тәбәнәк цоколь бүлеп чыгаручы пояс;
 - төп фасадның беренче катындагы рустовкалы стеналар;
 - беренче каттагы тәрәзә уемнары сухарилары белән муфталанган йөзлекләр һәм профильле сандрик-кашлар;
 - беренче кат тәрәзә төбәндә лекал кирпечтән ясалган фигуралы кронштейннар белән геометрик декор;
 - икенче каттагы тәрәзә уемнарының лекал кирпечтән ясалган барокко йөзлекләре;
 - декоратив жылпәзә йозаклы элеккеге юл аркасының рустовкалы кысасы;
 - фигуралы «шәһәрчәкләр» янәшәсендә зур булмаган күтәрмәнең профильле түбә кәрнизе;
 - юл аркасы өстендә бер рәтле «шәһәрчәкләр»;
 - филекалар һәм уеп ясалган кирпеч өеме белән бизәлгән, профильле ике кыеклы фронтончыгы тәбәнәк булган турыпочмаклы аттик;
 - тәрәзә һәм ишек уемнарының тарихи урыны, конфигурациясе һәм пропорцияләре;
 - тәрәзә уемнарының тарихи геометриясе һәм агач конструкциясе.
4. Төнъяк-көнбатыш фасады:
 - диварларны кирпеч өеме;
 - филекасыман нигездәге рустовкалы калаклар;
 - катлар арасындагы профильле кәрниз;
 - фигуралы «шәһәрчәкләр» янәшәсендә зур булмаган күтәрмәнең профильле

түбә кәрнизе;

- тәрәзә уемнарының тарихи урыны, конфигурациясе һәм пропорцияләре;
- жилпәзәле итеп эшлэнгән жәя тоташтыргычлы тәрәзә уемы;
- тәрәзә уемнарының тарихи геометриясе һәм агач конструкциясе.

5. Төнъяк-көнчыгыш фасады:

- диварларның кирпич өеме;
- филенкасыман нигездәге рустовкалы калаклар;
- катлар арасындагы профильле кәрниз;
- беренче һәм икенче кат тәрәзэләренен тәрәзә төбөндәге тоташтыру

билбаулары;

- тәбәнәк цоколь бүлеп чыгаручы пояс;
- төп фасадның беренче катындагы рустовкалы стеналар;
- беренче һәм икенче каттагы тәрәзә уемнары сухарилары белән муфталанган

йөзлекләр һәм профильле сандрик-кашлар;

- беренче кат тәрәзә төбөндә лекал кирпичтән ясалган фигуралы кронштейннар белән геометрик декор;

- икенче каттагы тәрәзә уемнарының лекал кирпичтән барокко йөзлекләре;

- фигуралы «шәһәрчекләр» янәшәсендә зур булмаган күтәрмәнең профильле

түбә кәрнизе;

- юл аркасы өстендә бер рәтле «шәһәрчекләр»;

- филенкалар һәм уеп ясалган кирпич өеме белән бизәлгән, профильле ике кыеклы фронтончыгы тәбәнәк булган турыпочмаклы аттик;

- тәрәзә һәм ишек уемнарының тарихи урыны, конфигурациясе һәм пропорцияләре;

- тәрәзә уемнарының тарихи геометриясе һәм агач конструкциясе;

- чорма тәрәзәсе.

6. Көнъяк-көнчыгыш фасады:

- диварларның кирпич өеме;

- чөй түбәле ишек уемы;

- филенкасыман нигездәге рустовкалы калаклар;

- фигуралы «шәһәрчекләр» янәшәсендә зур булмаган күтәрмәнең профильле

түбә кәрнизе.

7. Түбәсе:

- түбәнең вальма формасы;

- материалы – табаклы тимер;

8. Интерьерлар:

- элеккеге юл аркасының аркалы гөмбәзе;

- турыпочмаклы ишек уемнары;

- баскыч мәйданчыгының һәм маршның урыны һәм зурлыгы.

* Саклау предметы комплекслы һәм фәнни тикшеренүләр, реставрация эшләре нәтижеләре буенча үзгәртелергә мөмкин.

Татарстан Республикасы, Алексеевск, Биләр авылы, Ленин урамы, 8 адресы
буенча урнашкан «Торак йорт», XIX гасыр ахыры,
региональ әһәмияттәге мәдәни мирас объектын
саклау предметы таблицасы

№	Саклау предметы	Төп элементларның фотофиксациясе/график материаллар				
1.	Объектның урнашу урыны Билэр авылының үзәк өлешендә, Ленин урамының кызыл линиясе буенча.	 Масштабы 1: 1 000 Шартлы билгеләр: <table><tr><td></td><td>- мәдәни мирас объекты территориясе чикләре</td></tr><tr><td></td><td>- мәдәни мирас объекты</td></tr></table> 1 нче рәсем. Объектның урнашу урыны		- мәдәни мирас объекты территориясе чикләре		- мәдәни мирас объекты
	- мәдәни мирас объекты территориясе чикләре					
	- мәдәни мирас объекты					
2.	Күләм-киңлек композициясе: - тарихи күләмнең планда турыпочмаклы конфигурациясе; - һәйкәлнең өске ноктасы буенча биеклек билгеләре; - бинаның ике катлы күләме.	 2 нче рәсем. Вазгыяти план				

		 3 нче рәсем. Гомуми күренеше
3.	Көнъяк-көнбатыш фасады: - диварларның кирпеч өеме; - филенкасыман нигездәге рустовкалы калаклар; - катлар арасындагы профильле кәрниз; - беренче һәм икенче кат тәрәзәләренең тәрәзә төбөндәге тоташтыру билбаулары; - тәбәнәк цоколь бүлп чыгаручы пояс; - төп фасадның беренче катындагы рустовкалы стенаһар; - беренче каттагы тәрәзә уемнары суһариһары белән муфталанған йөзлекләр һәм профильле сандрик-кашлар; - беренче кат тәрәзә төбөндә лекал кирпечтән ясалған фигуралы кронштейннар белән геометрик декор; - икенче каттагы тәрәзә уемнарының лекал кирпечтән ясалған барокко йөзлекләре; - декоратив жылпәзә йозаклы элеккеге юл аркаһының рустовкалы кыһасы; - фигуралы «шәһәрчекләр»	 4 нче рәсем. Көнъяк-көнбатыш фасад күренеше 5 нче рәсем. Беренче кат тәрәзәләре 6 нчы рәсем. Икенче кат тәрәзәләре

янэшәсендә зур булмаган күтәрмәнең профильле түбә кәрнизе;

- юл аркасы өстендә бер рәтле «шәһәрчекләр»;

- филенкалар һәм уеп ясалган кирпич өеме белән бизәлгән, профильле ике кыеклы фронтоныгы тәбәнәк булган турыпочмаклы аттик;

- тәрәзә һәм ишек уемнарының тарихи урыны, конфигурациясе һәм пропорцияләре;

- тәрәзә уемнарының тарихи геометриясе һәм ағач конструкциясе.

7 нче рәсем. Калаклар

8 нче рәсем. Атик

9 нчы рәсем. Түбә кәрнизе

10 нчы рәсем. Катлар арасындагы кәрниз

11 нче рәсем. Ишек уемы. Элеккеге юл аркасы

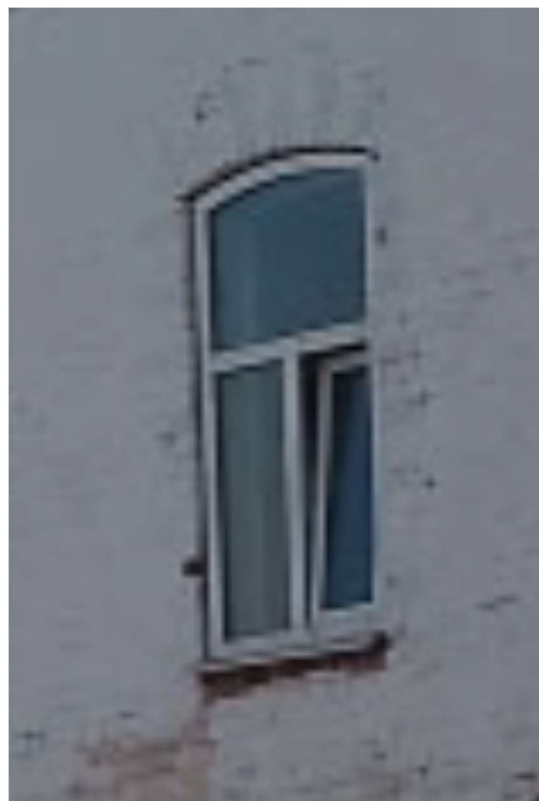
4. Төньяк-көнбатыш фасады:
- диварларның кирпеч өеме;
 - филенкасыман нигездәге рустовкалы калаклар;
 - катлар арасындагы профильле кәрниз;
 - фигуралы «шәһәрчекләр» янәшәсендә зур булмаган күтәрмәнең профильле түбә кәрнизе;
 - тәрәзә уемнарының тарихи урыны, конфигурациясе һәм пропорцияләре;
 - жылпәзәле итеп эшләнгән жәя тоташтыргычлы тәрәзә уемы;
 - тәрәзә уемнарының тарихи геометриясе һәм ағач конструкциясе.

12 нче рәсем. Төньяк-көнбатыш фасад күренеше

13 нче рәсем. Калаклар

14 нче рәсем. Түбә кәрнизе

15 нче рәсем. Катлар арасындагы кәрниз

5. Төньяк-көнчыгыш фасады:
- диварларның кирпеч өеме;
 - филенкасыман нигездәге рустовкалы калаклар;
 - катлар арасындагы профильле кәрниз;
 - беренче һәм икенче кат тәрәзэләренен тәрәзә төбөндәге тоташтыру билбаулары;
 - тәбәнәк цоколь бүлп чыгаручы пояс;
 - төп фасадның беренче катындагы рустовкалы стөналар;
 - беренче һәм икенче каттагы

16 нчы рәсем. Төньяк-көнчыгыш фасад күренеше

тэрэзэ уемнары сухарилары белэн муфталанган йөзлеклэр һәм профильле сандрик-кашлар;

- беренче кат тэрэзэ төбөндө лекал кирпичтән ясалган фигуралы кронштейннар белән геометрик декор;

- икенче каттагы тэрэзэ уемнарының лекал кирпичтән барокко йөзлекләре;

- фигуралы «шәһәрчекләр» янәшәсендә зур булмаган күтәрмәнең профильле түбә кәрнизе;

- юл аркасы өстендә бер рәтле «шәһәрчекләр»;

- филенкалар һәм уеп ясалган кирпич өеме белән бизәлгән, профильле ике кыеклы фронтончыгы тәбәнәк булган турыпочмаклы аттик;

- тэрэзэ һәм ишек уемнарының тарихи урыны, конфигурациясе һәм пропорцияләре;- тэрэзэ һәм ишек уемнарының тарихи урыны, конфигурациясе һәм пропорцияләре;

- тэрэзэ уемнарының тарихи геометриясе һәм ағач конструкциясе;

- чорма тэрэзәсе.

17 нче рәсем. Калаклар

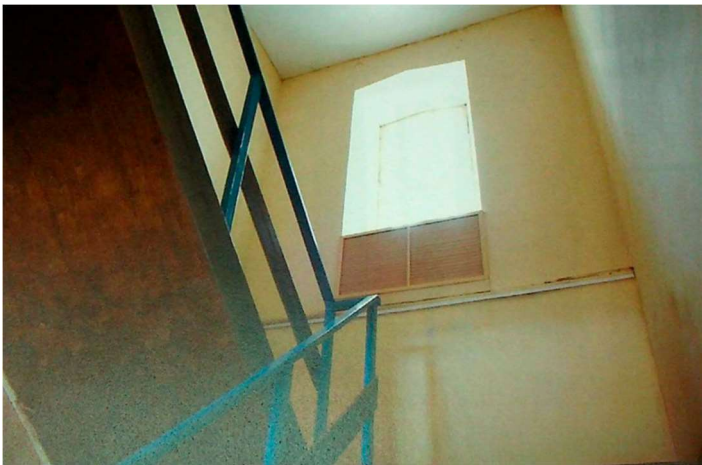

18 нче рәсем. Беренче кат тэрэзэләре

19 нчы рәсем. Икенче кат тэрэзэләре

		 20 нче рәсем. Катлар арасындагы кәрниз 21 нче рәсем. Чорма тәрәзәсе
6.	Көнъяк-көнчыгыш фасады: - диварларның кирпеч өеме; - чөй түбәле ишек уемы; - филенкасыман нигездәге рустовкалы калаклар; - фигуралы «шәһәрчекләр» янәшәсендә зур булмаган күтәрмәнең профильле түбә кәрнизе.	 22 нче рәсем. Көнъяк-көнчыгыш фасад күренеше

7.	Түбә: - түбәнең вальма формасы; - материалы – табаклы тимер;	
8.	Интерьерлар: - элеккеге юл аркасының аркалы гөмбәзе; - турыпочмаклы ишек уемнары; - баскыч мәйданчыгының һәм маршның урыны һәм зурлыгы.	23 нче рәсем. Түбә 24 нче рәсем. Элеккеге юл аркасының аркалы гөмбәзе 25 нче рәсем. Баскыч мәйданчыгы

26 нчы рәсем. Турыпочмаклы ишек уемнары